

Obținerea de probe prin videoconferință

Conținut furnizat de

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters) Polonia

1 Este posibilă obținerea de probe prin videoconferință fie cu participarea unei instanțe din statul membru solicitant, fie direct de către o instanță din acel stat membru? Dacă da, care sunt procedurile naționale relevante sau normele legislative care se aplică?

În Polonia, probele pot fi obținute prin videoconferință, în conformitate cu articolele 12-14 și articolele 19-21 din Regulamentul (UE) 2020/1783 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2020 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială (obținerea de probe) (reformare). Desfășurarea videoconferințelor este reglementată de Codul de procedură civilă (denumit în continuare „CPC”), și anume articolul 151 alineatul (2) și articolul 235 alineatul (2) din CPC, precum și de Regulamentul ministrului justiției din 11 martie 2024 privind echipamentele și resursele tehnice utilizate în clădirile instanțelor pentru obținerea de probe în timpul audierilor la distanță în cadrul procedurilor civile, metodele de utilizare a acestor tipuri de echipamente și resurse tehnice, precum și metoda de stocare, reproducere și copiere a înregistrărilor efectuate în timpul obținerii probelor (Monitorul Oficial 2024, punctul 357) și de Avizul ministrului justiției din 5 martie 2024 privind standardele tehnice pentru cerințele de programare și hardware necesare pentru participarea la audieri la distanță (Monitorul Oficial, Ministerul Justiției 2024, punctul 82).

2 Există restricții în ceea ce privește tipul de persoană care poate fi audiată prin videoconferință – de exemplu, această metodă este valabilă numai pentru martori sau și pentru alte persoane cum ar fi experții sau părțile?

Legislația poloneză nu impune astfel de restricții: toți experții, toate părțile și toți martorii pot fi audiați prin videoconferință.

Instanța de judecată poate dispune ca probele să fie obținute de la distanță în contextul unei audieri la distanță, cu excepția cazului în care natura probelor împiedică acest lucru [articolul 235 alineatul (2) din Codul de procedură civilă].

O parte se poate opune audierii unui martor în afara sălii de judecată în cadrul unei audieri la distanță, dar nu mai târziu de 7 zile de la data la care a fost informată cu privire la intenția de a obține probe în acest mod. În cazul în care o contestație este acceptată, instanța citează martorul pentru a se înfățișa personal în sala de judecată [articolul 263 alineatul (1) din Codul de procedură civilă].

3 Ce restricții se impun, dacă este cazul, asupra tipului de probe care pot fi obținute prin videoconferință?

Legislația poloneză nu prevede norme restrictive speciale în ceea ce privește tipul de probe care pot fi obținute

prin videoconferință, ci impune numai ca probele să nu fie de natură să împiedice acest lucru [articolul 235 alineatul (2) din CPC]. Într-adevăr, în practică, obținerea anumitor probe prin videoconferință (de exemplu, probe obținute prin inspecție vizuală) se poate dovedi imposibilă sau deosebit de dificilă. Aprecierea finală este lăsată la latitudinea instanței.

Președintele completului de judecată poate dispune organizarea unei ședințe publice cu ajutorul unor mijloace tehnice care să permită desfășurarea acesteia la distanță (audiere la distanță), cu condiția ca natura activităților care urmează să fie desfășurate în cadrul audierii să nu împiedice acest lucru și ca organizarea unei audieri la distanță să asigure protecția deplină a drepturilor procedurale ale părților și buna desfășurare a procedurilor. În acest caz, judecătorii și grefierul sunt prezenți în sala de judecată, iar celelalte persoane care participă la audiere nu trebuie să fie prezente în incinta instanței. Înregistrarea imaginii și a sunetului activităților procedurale care au loc în sala de judecată este trimisă la locul unde se află participanții la audiere care și-au declarat intenția de a participa de la distanță, precum și de la locul în care se află participanții respectivi până la clădirea instanței sesizate [articolul 151 alineatul (2) din Codul de procedură civilă].

4 Există restricții cu privire la locul unde trebuie audiată persoana prin videoconferință – cu alte cuvinte, aceasta trebuie audiată în instanță?

În cazul în care audierea are loc prin videoconferință, persoana audiată și alte părți la procedură, care nu se află în sala de judecată, pot fi prezente în incinta unei alte instanțe sau într-un alt loc.

O persoană care participă la o ședință la distanță în afara incintei instanței este obligată să informeze instanța cu privire la locul în care se află și să depună toate eforturile pentru a se asigura că în locul respectiv condițiile sunt compatibile cu demnitatea instanței și nu o împiedică să îndeplinească actele procedurale la care participă. În cazul în care informațiile sunt refuzate sau comportamentul persoanei respective dă naștere unor îndoieli întemeiate cu privire la buna desfășurare a actelor de procedură la care aceasta participă de la distanță, instanța poate convoca persoana respectivă să se prezinte în persoană în sala de judecată.

La cererea președintelui completului de judecată, o persoană care participă la o ședință la distanță trebuie să furnizeze informații cu privire la locul în care se află și la persoanele care o însoțesc.

În cazul unei persoane private de libertate, la procedură participă, de asemenea, un reprezentant al administrației penitenciarului sau al centrului de detenție preventivă, reprezentantul persoanei, dacă este cazul, și un interpret, dacă este numit.

5 Este permisă înregistrarea audierilor din cadrul videoconferințelor și, dacă da, este disponibilă această facilitate?

Ca regulă generală, procesele-verbale ale unei ședințe sunt întocmite fie cu ajutorul unui echipament de înregistrare audio, fie cu ajutorul unui echipament de înregistrare a imaginii și a sunetului. În acest caz, audierea prin videoconferință este, de asemenea, înregistrată din oficiu de către instanță. Cu toate acestea, în cazul în care procesul-verbal al unei ședințe este redactat numai în scris (de exemplu, în absența unor facilități adecvate în sala de judecată), procedurile ședinței, inclusiv cele care au loc prin videoconferință, nu sunt înregistrate și sunt consemnate în procesul-verbal. Totuși, în acest caz, este posibil ca o parte să înregistreze ședința utilizând un dispozitiv de înregistrare a sunetului (de exemplu, un telefon mobil cu funcție de dictafon). Consimțământul instanței nu este necesar, partea fiind obligată doar să informeze instanța cu privire la intenția sa de a înregistra sunetul.

Înregistrarea imaginii și a sunetului activităților procedurale care au loc în sala de judecată trebuie trimisă la locul unde se află participanții la audiere care și-au declarat intenția de a participa de la distanță, precum și de la locul în care se află participanții respectivi până la clădirea instanței sesizate.

6 În ce limbă trebuie să se desfășoare audierea: (a) în cazul în care cererile sunt întocmite în temeiul articolelor 12-14 din Regulamentul privind

obținerea de probe și (b) în cazul în care probele se obțin direct în temeiul articolelor 19-21 din Regulamentul privind obținerea de probe?

(a) În cazul unei audieri în temeiul articolelor 12-14, regula este că audierea se desfășoară în limba polonă. Legislația poloneză nu prevede posibilitatea de a desfășura ședințe de judecată în fața unei instanțe poloneze într-o altă limbă decât limba polonă.

(b) În cazul obținerii de probe în mod direct în temeiul articolelor 19-21, instanța solicitantă stabilește limba în care se desfășoară audierea. Totuși, în conformitate cu articolul 19 alineatul (4) din Regulamentul 2020/1783, organismul central polonez poate impune condiția ca audierea să aibă loc în limba polonă sau ca o traducere în limba polonă să fie furnizată. Acest lucru este valabil, în special, în situația menționată la articolul 19 alineatul (4) paragraful al 2-lea din regulamentul, și anume în cazul în care o instanță poloneză este implicată în obținerea de probe în mod direct.

7 Dacă este necesară prezența interpreților, cine este responsabil pentru asigurarea acestora și unde ar trebui să se afle aceștia (a) în cazul în care cererile sunt întocmite în temeiul articolelor 12-14 din Regulamentul privind obținerea de probe și (b) în cazul în care probele se obțin direct în temeiul articolelor 19-21 din Regulamentul privind obținerea de probe?

În cazul unei audieri în conformitate cu articolele 12-14, instanța poloneză, în calitate de instanță solicitată, pune la dispoziție un interpret. Normele nu specifică locul unde ar trebui să se afle interpretul, cu excepția cazului în care persoana care solicită un interpret este privată de libertate (a se vedea punctul 4 de mai sus).

În cazul în care probele se obțin direct în temeiul articolelor 19-21 din regulamentul, instanța solicitantă pune la dispoziție un interpret. De asemenea, instanța solicitantă decide locul în care trebuie să se afle interpretul în timpul audierii. În temeiul articolului 19 alineatul (4) din Regulamentul 2020/1783, organismul central polonez poate impune condiția ca interpretul să se afle într-un anumit loc.

8 Ce procedură se aplică pentru organizarea audierii și pentru comunicarea datei și locului acesteia persoanei care urmează a fi audiată (a) în cazul în care cererile sunt întocmite în temeiul articolelor 12-14 din Regulamentul privind obținerea de probe și (b) în cazul în care probele se obțin direct în temeiul articolelor 19-21 din Regulamentul privind obținerea de probe? Pentru ambele opțiuni, ce interval de timp ar trebui alocat în momentul stabilirii datei audierii pentru ca persoana respectivă să poată fi notificată în timp util?

(a) În cazul unei audieri în conformitate cu articolele 12-14, instanța poloneză, în calitate de instanță solicitată, notifică persoanei care urmează să fie audiată data și locul audierii prin comunicarea citației în conformitate cu legislația poloneză (în special articolele 131-147 din Codul de procedură civilă), în practică, cel mai adesea prin scrisoare recomandată. Notificarea trebuie făcută cu cel puțin șapte zile înainte de data prevăzută pentru ședință. În mod excepțional, acest termen poate fi redus la 3 zile (articolul 149 din Codul de procedură civilă). În practică, aceasta înseamnă că data audierii trebuie stabilită cu aproximativ o lună înainte. De asemenea, instanța poate informa persoana prin alte mijloace pe care le consideră ca fiind cele mai potrivite (de exemplu, prin telefon sau e-mail), dacă acest lucru este considerat necesar pentru a accelera judecarea cauzei. În temeiul articolului 149¹ din Codul de procedură civilă, instanța poate cita părțile, martorii, experții sau alte persoane în modul pe care îl consideră cel mai adecvat, în cazul în care consideră că acest lucru este necesar pentru a accelera judecarea cauzei. Citația astfel efectuată are efectele prevăzute în Cod dacă este clar că a fost notificată destinatarului în termenele prevăzute la articolul 149 alineatul (2). Potrivit acestor dispoziții, o citație în instanță poate fi efectuată și altfel decât prin modalitățile de notificare sau comunicare a citației prevăzute la

articolele 131-147 din CPC. Cu toate acestea, dispozițiile respective nu stabilesc aceste alte metode. Aceasta înseamnă că, pe lângă modalitățile legale de citare, instanța poate utiliza toate mijloacele posibile de citare, cum ar fi apelurile telefonice (inclusiv SMS-urile), fax, e-mail și altele.

(b) În cazul obținerii de probe în mod direct în temeiul articolelor 19-21, obligația de a comunica data și locul audierii revine instanței solicitante, care aplică propria lege în această privință. În cazul în care organizarea audierii va necesita cooperarea cu o instanță poloneză (de exemplu, pentru a asigura participarea instanței la audiere sau chiar pentru a pune la dispoziție spațiile și facilitățile necesare pentru videoconferință), instanța solicitantă trebuie să țină seama de disponibilitatea echipamentelor și a personalului părții poloneze atunci când stabilește data audierii. Această disponibilitate variază considerabil și trebuie să fie determinată de la caz la caz.

9 Care sunt costurile utilizării de videoconferințe și cum ar trebui plătite acestea?

În conformitate cu normele prevăzute la articolul 22 din Regulamentul 2020/1783, instanțele poloneze solicită rambursarea cheltuielilor menționate în acesta, precum și un avans în raport cu cheltuielile privind raportul de expertiză. Polonia suportă orice alte cheltuieli legate de utilizarea videoconferinței.

10 Ce condiții, dacă acestea există, trebuie să se aplice pentru a se asigura că persoana audiată direct de instanța solicitantă a fost informată cu privire la faptul că audierea va avea loc în mod voluntar?

Instanța solicitantă este obligată să informeze persoana care urmează să fie audiată că audierea poate avea loc numai în mod voluntar, fără a se recurge la măsuri coercitive. În cazul în care o instanță poloneză este implicată în obținerea de probe în mod direct, aceasta poate pretinde asigurarea că audierea are loc în mod voluntar [articolul 19 alineatul (2) și articolul 19 alineatul (4) din Regulamentul 2020/1783].

11 Ce procedură există pentru verificarea identității persoanei care urmează a fi audiată?

Instanța verifică identitatea unei persoane pe baza unui document care confirmă identitatea sau identitatea și cetățenia acesteia. Și anume: pentru un resortisant polonez, o carte de identitate sau un pașaport; pentru un străin, un pașaport, un document de călătorie sau un alt document valabil care să ateste identitatea sau identitatea și cetățenia acestuia. Audierea unui martor începe, de asemenea, cu întrebări referitoare la persoana sa și la relația sa cu părțile. Aceleași cerințe se aplică mutatis mutandis persoanelor care participă la o audiere desfășurată cu ajutorul mijloacelor tehnice care permit desfășurarea acesteia prin mijloace de comunicare la distanță în afara incintei instanței.

12 Care sunt cerințele aplicabile în cazul prestării de jurământ și ce informații sunt necesare de la instanța solicitantă în cazul în care este necesară prestarea unui jurământ în timpul obținerii de probe în mod direct în temeiul articolelor 19-21 din Regulamentul privind obținerea de probe?

Pentru audierile efectuate în temeiul articolelor 19-21, în cazul în care instanța solicitantă informează organismul central polonez cu privire la intenția sa de a obține probe de la un martor sub jurământ, autoritatea centrală poate solicita textul jurământului. În cazul în care jurământul contravine principiilor de bază ale legislației poloneze, organismul central are dreptul de a refuza să aprobe audierea sau de a solicita să fie utilizat textul jurământului prevăzut în legislația poloneză.

13 Ce măsuri sunt prevăzute pentru a se asigura că o persoană de contact

este prezentă la locul unde se organizează videoconferința cu care instanța solicitantă să poată comunica și pentru a se asigura că o persoană este disponibilă în ziua audierii pentru punerea în funcțiune a echipamentelor de videoconferință și remedierea oricărei probleme tehnice?

În cazul în care videoconferința are loc în incinta unei instanțe poloneze, a unui penitenciar polonez sau a unui centru polonez de detenție preventivă, aceste instituții furnizează servicii specializate de videoconferință. Datele de contact ale persoanei responsabile sunt comunicate instanței solicitante ca parte a măsurilor tehnice care precedă videoconferința.

Președintele completului de judecată poate dispune ca o persoană privată de libertate să participe la activități procedurale numai în contextul unei ședințe la distanță. În acest caz, participă la ședința la distanță un reprezentant al administrației penitenciarului sau al centrului de detenție preventivă, un reprezentant, dacă este cazul, și un interpret, dacă este numit. Această dispoziție se aplică mutatis mutandis persoanelor care fac obiectul unor proceduri terapeutice pe baza unor dispoziții separate [articolul 151 alineatul (4) din Codul de procedură civilă].

14 Ce informații suplimentare sunt necesare, dacă este cazul, din partea instanței solicitante?

În general, nu sunt necesare astfel de informații suplimentare în temeiul legislației poloneze. În cazul în care sunt totuși necesare informații suplimentare (de exemplu, cu privire la măsurile tehnice asigurate de instanța poloneză), aceste informații trebuie redactate în limba polonă sau însoțite de o traducere în limba polonă. Videoconferințele (audierile la distanță) sunt autorizate, cu condiția ca natura activităților care urmează să fie desfășurate în cadrul audierii să nu împiedice acest lucru și ca organizarea unei audieri la distanță să asigure protecția deplină a drepturilor procedurale ale părților și buna desfășurare a procedurilor. În acest caz, judecătorii și greșierul sunt prezenți în sala de judecată, iar celelalte persoane care participă la audiere nu trebuie să fie prezente în incinta instanței.

■ Ultima actualizare: 22/11/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.